

ЛАПЧІНСЬКИЙ Георгій (Юрій) Федорович (07(19). 04. 1887, м. Царське Село, нині Пушкін С.-Петербург. міськради — 16. 10. 1937) — політичний діяч, дипломат. Закін. С.-Петербург. університет (1911). Учасник рев. руху від 1905, у тому ж році вступив до РСДРП. Один із кер. молодіж. с.-д. організацій та профспілк. руху в С.-Петербурзі. 1910 і 1912 заарештовувався; 1913 висланий до прибалт. губ., 1914 — до м. Новогеорґіївськ Херсон. губ. (нині затоплене Кременчуц. водосховищем). Від 1916 — адвокат у м. Кременчук (нині Полтав. обл.); від 1917 — голова виконкому Кременчуц. ради робітн. і солдат. депутатів; згодом — голова міської думи та комітету РСДРП (приєднався до більшовиків). Від 1917 — секр. Гол. комітету соціал-демократії України, чл. ЦВК рад України перших 3-х скликань, 1-го рад. уряду України — Нар. Секретаріату (керуючий справами, Нар. секр. юстиції). У січні-лютому 1918 — політ. представник Нар. Секретаріату при штабі червоногвард. військ М. Муравйова. На нараді укр. більшовиків у м. Таганрог (РФ) у квітні 1918 обстоював пропозицію утворити незалежну від РКП(б) Укр. КП. 1918 — зав. Укр. відділу наркомату закордон. справ РСФРР; 1919 — голова Черніг. губревкому і губкому КП(б)У, секр. ЦВК рад України. Один із організаторів

самостійниц. опозиц. курсу РКП(б) федераліст. групи. Відстоюючи її програмні вимоги, виступав з критикою більшов. політики на нараді КП(б)У в м. Гомель (Білорусь, 1919), обстоював необхідність держ. усамо-стійнення Укр. рад. респ. і її рівноправ. зв'язок з Рад. Росією на засадах федерації. 1920 публічно заявив про перехід з КП(б)У до Укр. КП, після чого був заарешт. і висланий до Москви. Невдовзі повернувся, однак 1922 знову заарешт. (незабаром звільнений), вийшов з Укр. КП. Працював юристом у Києві (до 1924), дир. кінофабрики в Одесі (1926). У грудні 1926 поновлений в КП(б)У. 1928–30 — ген. консул СРСР у Львові; 1930 — пом. завідувач відділу наркомату зовн. справ СРСР; 1931 — чл. президії Держплану УСРР, зав. Харків. і Київ. обл. житл.-комунал. відділів; від 1935 — заступник наркома — гол. сан. інспектор Казахстану. Восени 1935 заарешт. і безпідставно звинувачений у приналежності до УВО. Звинувачення не визнав і зумів відхилити, але 21 квітня 1936 за незаконне зберігання зброї засудж. до 5 р. таборів. Покарання відбував у Хабаров. краї (нині Магадан. обл., РФ). Там у черг. раз заарешт. і 8 вересня 1937 засудж. до розстрілу. Реабіліт. 1956.

Основні праці

Гомельское совещание. Воспоминания // *Летопись революции*. 1926. № 6; *Національна політика КП(б)У та помилки її колишніх противників* // *Комуніст*. 1926, 21–22 груд.; *Як українські робітники та селяни вперше здобували собі владу*. Х., 1928.

Рекомендована література

1. Євселевський Л. І., Юренко О. П. Повернувся назавжди. Лапчинський Г. Ф. // *Реабілітовані історією*. К.; П., 1992;
2. Юренко О. П. Лапчинський Георгій Федорович // *Етнонац. розвиток України*. К., 1994;
3. Дорошко М. Георгій Лапчинський: від професійного революціонера до націонал-ухильника // *КС*. 2003. № 4.

О. П. Юренко

Бібліографічний опис:

Лапчинський Георгій / О. П. Юренко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-53281>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).